

HILDUR

SATU RÄMÖ

WSOY

HILDUR

SATU RÄMÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Tekijä on saanut tukea WSOY:n kirjallisuussäätiöltä.

© SATU RÄMÖ JA WSOY 2022
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-47920-9
PAINETTU EU:SSA

*Äitini aitassa, aitassa
älä murehdi;
sillä minä lainaan sinulle rättini
niin voit tanssia siinä
tanssia siinä.*

VANHA ISLANTILAINEN KANSANRUNO

ENNEN

Luku 1

Kesä 1550, Mosfellsheiði

Sleipnir kiihdytti askeltaan niin että paksu ruskea harja heilui villisti puolelta toiselle. Hevosen suusta valui kuolaa, ja mustat silmät kiilsivät eteenpäin menemisen intoa.

Vikkeläjalkaisen ratsun selässä istuva Haraldur veti nenänsä kautta sisään kylmää loppukesän ilmaa. Hän piti oikealla kourallaan kiinni ratsunsa ohjaksista. Vasemmasta kädestä meni naru kahden rinnalla juoksevan varahevosen riimuihin. Vyötärölle köytetty puukko hakkasi oikeanpuoleista reittä hevosen töltiin tahtiin.

Ulos hengittäessään Haraldur puhalsi paksun punaruskean partansa välistä ulos matalaa ja pitkää o-äännettä. Sen oli tarkoitus rauhoittaa, mutta ei ratsun menohaluja pidellyt edes väsymys.

Hyvä hevonen halusi ratsastajansa parasta. Se halusi näyttää osaamisensa. Haraldur ei halunnut ajaa parasta ratsuaan loppuun, koska edessä oli vielä Mosfellsheiðin pitkä ylämäki.

Haraldur oli ratsastanut kolme pitkää päivää. Hän oli lähtenyt kolmella hevosella kotoaan Fellsströndin rannalta Breiðarfjörðurista eli Leveästä vuonosta Länsi-Islannista kohti etelää. Hän oli matkalla varoittamaan ystäväänsä.

Haraldurin korviin oli kantautunut tieto, että kilpailevan heimon tappoporukka suunnitteli Njállin murhaa. Njáll oli eteläisen Islannin varakkaimpia tilallisia, jolla oli paljon vaikutusvaltaa. Raha ja valta keräsivät vihamiehiä, jotka löysivät keinot päästä osalliseksi toisen vauraudesta.

Njáll ja Haraldur olivat tutustuneet toisiinsa ja ystäväystyneet jo pieninä poikina, sillä he olivat äitiensä puolelta serkkuja. Haraldur oli lähtenyt heti matkaan kuultuaan vaarasta.

Ilta-aurinko värjäsi maiseman oranssiksi. Ilmassa oli syksyn tuntua. Linnut eivät enää lirkutelleet kuten kesäkiimoisinaan, ja niittyjen vihreä ruoho oli taipumassa vaaleanruskeaan. Hetkeä ennen auringonlaskua ja hämärän laskeutumista Haraldur saavutti pitkän matkansa viimeisen taukopaikan, Mosfellsheiðin ylängöllä sijaitsevan sæluhúsin eli vierasmajan.

Hän pysähtyi matalan turpeesta rakennetun tönön eteen ja laskeutui hevosensa selästä. Haraldur antoi hevosilleen vettä ja ohjasi ne kiviaidan ympäröimälle pellolle lepäämään.

Haraldur avasi vierasmajan oven ja astui sisään hämärään ja matalaan eteiseen. Hän halusi oikaista itsensä yöksi. Matka jatkuisi aikaisin aamulla. Njállin tilalle suuren ja mahtavan Ölfúsán joen rannalle oli enää puolikkaan päivän verran kuljettavaa.

– Kolme hevosta ja yksi mies, yhdeksi yöksi. Kai täällä on tilaa? Haraldur murahti partansa välistä ja vaihtoi painoa jalalta toiselle. Punainen pitkä tukka kehysti jyrkeväleukaisen miehen kasvoja.

Turvemajan keskikäytävälle ilmestyi lampaanharmaaseen sarkahameeseen pukeutunut nuori nainen, joka piteli kädessään öljylamppua. Öljylampun himmeä valo syvensi naisen silmien vihreyttä.

– Tuolla perällä on makuutilaa. Maksu aamulla eikä mitään temppuja, nainen totesi ja heilautti nopealla liikkeellä päätään taaksepäin.

UNA KÄVI kolmattakymmentä ja oli kotoisin etelästä. Hän oli talvisin piikana seuraavan vuoron maatilalla. Kesän yli hän piti huolta isännän tiluksilla sijaitsevan vierasmajan asukkaista. Tässä sæluhúsissa pysähtyivät yölevolle kaikki lännen ja etelän väliä kulkevat matkaaajat.

Una katsoi käytävällä seisovaa komeaa miestä pitkään. Paljon pidempään kuin tavallisesti vieraita katsotaan.

– Onko nälkä? Voisin katsoa, mitä keittohuoneesta löytyy, Una sanoi.

He jakoivat keskenään kuivatun turskanfileen ja mursivat palasia merilevästä leivotusta leivänkanttyrästä. Haraldur kertoi mukana kulkevista hevosistaan ja lammastilastaan Leveässä vuonossa, jossa oli niin paljon saaria, että niitä ei vielä kukaan ollut pystynyt laskemaan. Una sanoi olevansa näppärä keritsemään lampaita.

Una ei yleensä päästänyt vieraita matkamiehiä omaan sänkyynsä, mutta tällä kertaa hän halusi tehdä poikkeuksen. Haraldur tuntui erilaiselta. Erityiseltä. Haraldur puhui hänelle kuin vertaiselleen. Hän kysyi Unan mielipidettä, kuunteli keskeyttämättä ja kertoi arkisia asioita omasta elämästään.

Seuraavana aamuna Haraldurin tehdessä lähtöä hän kysyi Unalta, mitä tämä sanoisi, jos hän tulisi hakemaan naisen mukaansa paluumatkallaan.

– Jos ajoissa tulet, saatan ehkä lähteäkin, Una sanoi ja jäi Haraldurin lähdettyä letittämään hiuksiaan. Kesäisen aamun auringonsäteet paistoivat sisään turvamajan kapeasta ikkuna-aukosta. Huoneeseen asti päässyt valonsiivu tuntui halkaisevan huoneen kahtia. Una asettui seisomaan auringonsäteiden kohdalle, sulki silmänsä ja nautti kasvoille valuvasta lämmöstä.

Haraldur ehti Ölfusán rantaan ennen rötöstelijöitä. Njáll oli ystävänsä saapumisesta mielissään, ja yhdessä he juhli-

vat jälleennäkemistään pitkälle yöhön. Njáll palkkasi luottavalta naapuriltaan pari ylimääräistä rotevaa työmiestä ympärivuorokautiseen vahtiin henkeään suojaamaan. Haraldurin tehdessä pihalla lähtöä Njáll antoi ystävälleen kiitoksena pienen nahkapussin täynnä hopeasta ja kuparista lyötyjä kolikoita eli klippingejä.

Klippingit kilisivät Haraldurin taskussa, kun hän kahden päivän kuluttua ratsasti hevostensa kanssa takaisin sæluhúsille.

Una pakkasi vähät tavaransa, nousi Haraldurin omistaman nuoren tamman selkään ja lähti komean miehen kanssa länteen, lukemattomien saarten Leveään vuonoon.

Hänen ja Haraldurin ei olisi pitänyt koskaan kohdata, mutta niin vain kävi, ja he saivat poikkeuksellisen monta lasta.

Luku 2

Marraskuu 1994, Ísafjörður

Olohuoneen ikkunasta näki, kuinka tuuli viskoi lunta edestakaisin pihamaalla. Lumipyry oli yltymässä.

Lóan vatsa tuntui pehmeältä ja lämpimältä käden alla. Se on ohutta kuin silkkipaperi, Björk ajatteli, kun hän silitti rauhallisin vedoin raukeaa eläintä. Kissa kehräsi hiljaa. Ohi ajoi lumiaura, jonka katolla vilkkuva huomiovalo pyyhkäisi oranssinkeltaisen valujuovan olohuoneeseen. Suuri ajoneuvo puhdisti tietä lumesta ja työnsi sitä suuriin kasoihin viereiselle tyhjälle tontille. Maata jyrsvän lumiauran kolina ja kirs kunta kantautuivat sisään asti. Kissa heräsi ja venytteli etutassujaan vakosamettisohvaa vasten, avasi viirusilmiaän mahdollisimman vähän ja vilkaisi nuorta hoitajaansa tyytyväisen näköisenä.

Björkiä harmitti, että hänellä ei voinut olla omaa kissaa. Äidillä oli allergia. Koirakaan ei käynyt. Hevosia heillä oli, mutta ne olivat aina ulkona eikä niiden kanssa voinut samalla tavalla leikkiä olohuoneen sohvalla.

Björk oli ilahtunut, kun äidin vanha tuttu Jón oli pyytänyt Björkiä ja Rósa-siskoa kissavahdeiksi. Miehen oli pitänyt lähteä pääkaupunkiin Reykjavíkiin silmälasiostoksille, koska Länsivuonoilla ei ollut omaa silmälääkärää tai edes silmälasimyymälää. Kuuden tunnin ajomatka etelään

ja pari yötä jossain Reykjavíkin laitakaupungin edullisessa hotellissa ei olisi sopinut vanhalle Lóa-kissalle. Se ei viihtynyt kantokopassa takapenkillä vaan oksensi aina autoon.

Björk ja Rósa olivat tulleet suoraan koulusta kissavahdeiksi. Tytöt olivat antaneet Lóalle pari turskankieltä ja mitanneet ruokakuppiin desilitran kuivaraksuja. Lóa oli tottunut käyttämään talon ulko-ovessa olevaa luukkua. Se kulki sisään ja ulos talosta oman mielensä mukaan ja kävi ulkona tarpeillaan.

Björk ei malttanut lähteä torkkuvan kissan luota. Se oli niin pehmeä ja lämmin.

– Meidän pitää ihan oikeasti mennä. Koulubussi lähtee ihan pian, Rósa hoputti pikkusiskoaan.

– Mä vielä ihan hetken rapsutan. Lóa tykkää tästä niin kovasti, katso nyt miten se työntää päätä syliini. Kiskiskis.

Kahdeksanvuotias Rósa seisoj punainen My Little Pony-reppu olallaan eteisessä ja vaihtoi painoa jalalta toiselle. Koulukuljetus kotiin vuoren toisella puolella sijaitsevaan kylään lähtisi keltaisen koulurakennuksen edestä viiden minuutin kuluttua, ja Rósa tiesi, että kuljettaja ei odottaisi myöhästyneitä. Björk oli ekaluokkalainen, eikä hän vielä kunnolla hahmottanut ajankulkua. Viisi minuuttia ja viisi-toista minuuttia olivat hänelle ihan sama asia. Rósa oli sentään jo kolmannella luokalla.

Jón asui onneksi aivan koulun vieressä. Äiti oli kertonut, että miehellä oli toinenkin koti, vanha kesäpaikka kauempana maaseudulla. Lóakin viihtyi maalla paremmin, kun sai juosta pitkin niittyjä ilman pelkoa ohiajavista autoista.

– Mä ainakin lähden. Jää sinä tänne, jos et halua kotiin, Rósa sanoi ja kääntyi ulko-ovea kohti. – Äiti lupasi paistaa tänään lummureita, muistatko, Rósa houkutteli siskoaan.

Björk rakasti lummureita. Sellaisia pienikokoisia mutta ihanan paksuja pannulla paistettuja lettuja, joiden päälle

valutetaan siirappia ja lusikoidaan raparperihilloa. Ne olivat Björkin suosikkiruokaa. Äiti sai ne vielä näyttämään kukkasilta ja sydämiltä.

Björk nousi hitaasti ylös sohvalta ja silitti kissaa vielä kerran.

– Olkoon. Mennään sitten. Käyn vaan nopeasti ensin vessassa.

Rósa painoi omakotitalon oven kiinni perässään ja varmisti, että ovesta kuului loksahdus, sillä muuten kova tuulenpuuska saisi työnnettyä oven auki ja lunta sataisi sisään.

Tytöt harppoivat pihalle muodostuneiden lumikinosten yli. Lunta oli satanut viimeisen kahden päivän aikana ainakin puoli metriä. Tytöt jäivät ihmettelemään tuulen pieksmien lumikinosten muotoja ja suunnittelivat pulkkaretkä kotitilan takana nousevalle mäelle.

Tyttöjen astuessa kadulle kengät täynnä lunta valkoinen koulubussi hurautti ohitse. Rósa juoksi pienen matkan auton perässä ja heilutti käsiään kuljettajalle pysähtymisen merkiksi, mutta turhaan. Kuljettaja ei joko nähnyt tai häntä ei kiinnostanut.

– Mutta meidän on pakko päästä kotiin. Mitä me tehdään? Björk kysyi arasti. – Mulla on lunta kengissä. Äiti sanoo, että tulee nuha, jos on ulkona märin jaloin, Björk murehti. Silmiin nousevat kyyneleet tekivät äänestä paksun.

Rósa näytti mieteliäältä. Koulu oli mennyt kiinni. Kaikki muut lapset olivat menneet koteihinsa tai heidät oli haettu. Bussi oli mennyt. Äiti oli tähän aikaan ulkona syöttämässä hevosia eikä palaisi sisälle taloon ainakaan tuntiin. Isä oli merrillä. Kalastusalus tulisi kotisatamaan vasta viikonloppuna.

– Jos mentäisiin jonnekin kylään, Björk ehdotti.

– Äiti ei kyllä yhtään tykkää, jos se joutuu ajamaan tänne meitä hakemaan, Rósa pohti.

Björkillä oli mielessä vaihtoehto.

– Mitä jos. Mitä jos me vain käveltäisiin?

Björk tiesi, että käveleminen kotiin oli kielletty. Lumi-myrskyssä saattoi eksyä, eikä uusi hieno tunneli ollut vielä auki. Eikä tunnelissa sitä paitsi saisi edes kulkea jalan.

Parin viime vuoden aikana kahden kylän välille oli rakennettu vuoren läpi kulkevaa tunnelia. Muutaman kilometrin mittainen tunneli nopeuttaisi matkantekoa kylien välillä ja tekisi matkustamisesta turvallisempaa. Pian ei tarvitsisi käyttää jyrkkää ja mutkikasta vuoristotietä, joka oli etenkin talvimyrskyjen aikaan vaarallinen ajaa.

– Me ei saada mennä kävellen tunneliin, eikä se ole vielä valmis, Rósa sanoi pelästyneenä.

– Mä kuulin, kun äiti kertoi isälle, että vuoresta pääsisi jo läpi. Siellä on jo tie. Aivan varmasti on, Björk sanoi kuusi-vuotiaan itsevarmuudella ja tuijotti siskoaan silmiin.

– Niin... Meidän on kuitenkin pakko päästä kotiin. Koska tunneli ei ole vielä auki, siellä ei ole autojakaan, Rósa mietti.

– Mutta mä pelkään pimeää ja tunneli on tosi pimeä, Björk alkoi vastustella. Häntä oli alkanut pelottaa.

– Mennään ihan hiljaa, peräkkäin, Rósa rohkaisi.

– Pidän sua kädestä koko matkan enkä päästä irti ennen kuin ollaan perillä kotona. Kävellään tien reunaan. Ajattele niitä pannukakkuja.

Björkin vastarinta suli ja hän tarttui siskonsa käteen. He lähtivät kävelemään kohti tunnelia.

Tytöt kävelivät asfaltoidun tien vartta kohti vuoren seinässä aukeavaa tunnelin suuaukkoa. Alkoi jälleen sataa lunta. Iltapäivän valo oli vähentynyt ja ulkona hämärtyi nopeasti. Pian ulkona olisi yhtä pimeää kuin tunnelissa.

– Tunnelissa ei onneksi sada. Tule, nyt mennään sisään, Rósa sanoi ja piti pikkusiskon liikkeessä.

Rósa ja Björk kävelivät käsi kädessä pimeään tunneliin, ja viimeinen asia, joka tytöistä enää näkyi, oli punainen ponikuvioinen reppu. Sen jälkeen he hävisivät.

NYT

Luku 1

Lokakuu 2019, Ísafjörður

Meri voihi hiljaa. Aallot tulivat kaukaa, Grönlannista asti. Myrsky Grönlannin merellä näkyi muutamaa päivää myöhemmin maininkeina, jotka työntyivät Islannin luoteisosan röpelöiseen rannikkoon. Vesi muuttui valkoiseksi vaahdoksi osuesaan rantakivikkoon. Se suihkusi hajotessaan pitkin kauan sitten tulivuortenpurkauksissa muodostuneiden luolien suuaukkoja.

Jokaisen piti silloin tällöin koskettaa perustaa, joka piti omaa elämää pystyssä. Rikosetsivä Hildur Rúnarsdóttirille se oli surffaamista. Meri oli epävaka, eikä sen liikkeitä voinut kukaan täysin ennustaa. Vedessä oli aina läsnä pimeä ja kylmä kohta. Se, joka ei näkynyt ennusteissa ja jota piti varoa. Vaara kiehtoi Hilduria. Kylmällä kohdalla leikkiminen oli hänen tapansa elää.

HILDUR KIETOI puoliselkään ulottuvan paksun lettinsä tiukalle nutturalle niskaan, jotta neopreenihuppu istuisi hänen päähänsä täydellisesti.

Hän arvioi veden lämpötilaksi viisi astetta. Korkeintaan kuusi. Neopreenistä valmistettu märkäpuku oli täyspitkä ja

paksuinta sorttia. Lahkeet ja hihat olivat pitkät, mutta raajojen kohdalta kangas oli pari millää ohuempaa, koska kädet ja jalat tarvitsivat enemmän vapautta liikkua. Kylmässä vedessä surffatessa hän käytti surffaukseen tarkoitettua hanskoja ja jalkineita.

Musta puku istui kuin toinen iho. Jos puku olisi ollut löysä, se olisi päästänyt liikaa vettä sisään ja keho viilenisi liikaa. Liian tiukka puku tekisi liikkumisesta hankalaa. Surffilaudan päällä piti pystyä olemaan ketterä.

Repaleisten pilvien takaa valui lokakuun lopun harmaata valoa. Talvisin kylään ei paistanut aurinko lainkaan. Kylää ympäröivät vuoret pitivät auringon poissa näkyvistä marraskuusta helmikuuhun. Nyt oli juuri se aika vuodesta, jolloin aurinko pian katoaisi palatakseen vasta kevättälvella.

Hildur otti vihreän laudan kainaloonsa ja astui veteen. Neopreenijalkineissa oli kova kuminen pohja, mutta hän tunsu silti vulkaanisten kivien terävyyden jalkapohjissaan. Muutaman varovaisen askeleen jälkeen hän asettui laudalle vatsalleen ja lähti melomaan käsillään pois rannasta, kohti avomerta. Lihaksikkaat käsivarret kynsivät merta rytmikkäästi, ja hänen hengityksensä alkoi kiihtyä.

Merellä voi mennä vain niin kauas kuin mieli antaa periksi. Tänään Hildur halusi mennä mahdollisimman pitkälle. Aallot olivat matalia mutta pitkiä. Tyypillisiä Grönlannin myrskyn jälkeisiä rippeitä. Aaltoja vastaan melominen vei paljon voimia. Juuri siksi hän rakasti meren kauhomista. Käyttäessään energiaa hän loi sitä tavallaan päähänsä lisää.

Lauta eteni merellä, ja hengitys kävi puuskuttavammaksi. Hän huomasi yläpuolellaan lentävän yönmustan korpin. Hildur vilkaisi sitä nopeasti. Meri nappasi hänestä kiinni saman tien. Ei tarvittu kuin yksi sisäänhengitys kasvojen ollessa koholla, ja kourallinen merivettä löysi hänen sisäänsä ja aiheutti kovan yskänkohtauksen.

Muutaman sata metriä melottuaan hän käänsi laudan suunnan ja jäi odottamaan seuraavaa aaltoa, jonka hän ottaisi itselleen. Rannalla ei ollut ketään muita. Parin tuhat asukkaan kotikylässä ei ollut montaakaan surffaajaa. Tänään meri oli yksin hänen.

Reilun tunnin kuluttua Hildur käveli lauta kainalossa kohti Arnarnesin niemenkärkeä, johon hän oli aamulla parkkeerannut suuren nelivetomaasturinsa. Hetken irtautuminen kaikesta muusta oli jälleen kerran auttanut. Hildur oli tuntenut aamulla olonsa todella ahdistuneeksi. Olo ei ollut enää yhtä tuskallinen kuin herätessä, mutta hän tunsu, että pian joku kertoisi huonoja uutisia.

Hildur oli Islannin kansallisen poliisin kadonneiden lasten yksikön johtaja haja-asutusalueilla ja Ísafjörðurin poliisi-piirin rikosetsivä. Länsivuonojen ainoa rikosetsivä.

Päästyään maasturinsa viereen hän kuuli puhelimen soivan. Hildur kääri ihonmyötäiset surffaushanskat pois käsistään, avasi auton oven ja tarttui etupenkillä vilkkuvaan puhelimeen.

– Hildur. Hänen äänensä oli hengästynyt. Hildur pyyhki merivettä otsaltaan ja alkoi riisua paksua neopreenihuppuaan.

Siellä oli Hildurin pomo Elísabet Baldursdóttir eli Beta. Betalla oli kiireistä asiaa. Hildurille soitto ei tullut yllätyksenä.

– Minä tulen. Olen jo matkalla. Vaihdan nopeasti kotona vaatteet.

Suurin osa ihmisistä pystyi odottamaan hyviä asioita tapahtuviksi. Se tuntui oudolta. Hänelle hyvä oli sitä, että ei tarvinnut odottaa mitään tulevaisuudessa tapahtuvaa. Silloin asiat vain yksinkertaisesti tapahtuivat ja arki vyöryi turvallisesti eteenpäin. Heti kun sisällä syttyi odotuksen tunne, se tarkoitti jotain pahaa ja epämiellyttävää.

Ei odotus ollut aina tuntunut yhtä epämiellyttävältä. Kun Hildur oli ollut lapsi, hän oli kyennyt odottamaan

hyviä asioita. Hän oli iloinnut joulusta, luokkakavereiden syntymäpäivistä, pitkistä ratsastusretkistä viikonloppuisin ja myöhään syksyllä sataneesta ensilumesta. Sitten kun kaikki oli muuttunut, hyvien asioiden odottaminen loppui.

Hildur heitti paksun pyyhkeen takapuolensa alle ja istuutui nahkapäällysteiselle autonpenkille. Hän käynnisti autonsa ja kaasutti renkaat vinkuen kohti Ísafjörðurin kylän keskustaa, jossa hänen kotinsa ja työpaikkansa sijaitsivat.

**»Islannin hyisissä vesissä surffaava rikosetsivä Hildur Rúnarsdóttir vyöryy dekkarigenreen kuin hyökyaalto. Tämä kirja on luettava kerralla!»
– Max Seeck**

Lapsuudessaan traumatisoitunut rikosetsivä ja kadonneiden lasten yksikön päällikkö Hildur Rúnarsdóttir taistelee ahdistustaan vastaan surffaamalla Atlantin kylmissä vesissä. Hildurin työpariksi saapuu suomalainen poliisiharjoittelija Jakob Johanson, joka on lähtenyt Islantiin pakoon omaa hankalaa elämäntilannettaan.

Pian Hildur ja Jakob ovat keskellä omituista rikosvyyhtiä, kun vuosikymmeniä hämärässä olleiden salaisuuksien sumuverho alkaa vähitellen hälvetä. Kosto on ajatuksena suloinen, mutta ratkaiseeko se lopulta mitään?

Hildur aloittaa päähenkilönsä nimeä kantavan, nordic noirin hengelle uskollisen dekkarisarjan, jossa on ripaus islantilaista mystiikkaa.

9 789510 479209

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47920-9